

Helpend kan zijn in het voorkomen van mondinfecties en het uitdrogen van de mondslimvliezen en bij het stimuleren van de speekselproductie

- Zuigen op een zuurtje
- Stukjes ananas (bevat slijmoplossende enzymen) mango of avocado (alleen verse vruchten)
- Zuigen op ijsblokjes van diverse soorten limonade
- Zuigen op ingevroren stukjes ananas
- Koolzuurhoudende dranken
- Kauwgom kauwen
- Kleine slokjes water drinken

Bij gasten die niet goed meer kunnen slikken:

- Minimaal driemaal daags de mond reinigen (met handschoenen aan), nat gaasje (kraanwater) om de vinger winden en hiermee de mond van binnen schoonmaken, wangzakken, gehemelte, onder de tong en op de tong. Niet achter in de keel, dit bevordert braakneiging
- Indien de gast een kunstgebit heeft deze ook minimaal drie keer per dag reinigen

Helpend kan zijn in het voorkomen van uitdrogen van de mondslimvliezen:

- Zo vaak mogelijk de mond bevochtigen door de gast op een nat gaasje te laten zuigen
- Met een nat gaasje om de vinger de mond van binnen nat maken (handschoen aan)
- Luchtbevochtiger plaatsen
- Ijslolly's van diverse soorten limonade in de mond laten smelten
- Water in de mond sprayen via speciaal daarvoor bestemde verstuiver
- Water in de mond druppelen met daarvoor bestemd pipet/spuitje
- Mondsponsjes (nat)
- Mondspray
- Lippen insmeren met vaseline
- Biotene Oral Balance® gel en spray: heeft ook een antimicrobiële werking. De gelvorm wordt aangebracht op de slijmvliezen. De werkingsduur bedraagt ca. 8 uur. Het mag echter vaker dan driemaal per dag gebruikt worden. Na toepassen niet direct drinken of de mond bevochtigen.

Hospice De Duinsche Hoeve

Colofon

Uitgave: Hospice de Duinsche Hoeve
Vliertwijksestraat 65, 5244 NH Rosmalen
T 073-5218881
F 073-5236554
www.hospicededuinschehoeve.nl

Uitgave: 1e druk 2019

Bronnen: - Pallialine, IKNL, Vilans

Mondverzorging in de palliatieve fase

Informatiefolder voor gasten en mantelzorgers

Mondverzorging in de palliatieve fase

Mondproblemen in de palliatieve fase komen vaak voor. Zij kunnen een bedreiging voor de kwaliteit van leven vormen. Soms kunnen zij ertoe leiden dat mensen eten en drinken gaan vermijden. Infecties, ontstaan in de mond, kunnen zelfs verspreid worden door het hele lichaam (sepsis). Deze folder is bedoeld voor gasten met een verhoogd risico op mondproblemen en hun naasten. In deze folder leest u adviezen om mondproblemen te voorkomen of te verlichten.

De dagelijkse verzorging van de mond en het gebit is voor de meeste mensen vanzelfsprekend. In de palliatieve fase is de kans op mond- en gebitsproblemen groter. Een goede mondverzorging en tijdig ingrijpen kan onnodig leed voorkomen.

Veel voorkomende oorzaken van mondproblemen:

Droge mond

Door onvoldoende vochtinname, maar ook door het gebruik van bepaalde geneesmiddelen en/of zuurstofgebruik hebben veel mensen in de palliatieve fase last van een droge mond. Een droge mond kan ontstaan doordat de speekselklieren minder goed functioneren, bijvoorbeeld door veroudering, bepaalde ziektes, bestraling of tumoren. Het minder goed functioneren van de speekselklieren wordt xerostomie genoemd. Een droge mond geeft een onaangenaam gevoel, geeft vaak taai en draderig speeksel, smaakveranderingen, problemen met kauwen en slikken, maar maakt ook het tandvlees en mondslijmvlies gevoeliger voor wondjes en infecties. Als gevolg hiervan kan de voedselinname sterk afnemen. Ook kan het leiden tot een slechte adem en belemmeringen bij spreken en slapen.

Een slecht passend gebit

Door verlies van lichaamsgewicht kan bij mensen in de palliatieve fase het gezicht flink invallen. Bij mensen met een gebitsprothese kunnen hierdoor problemen ontstaan. De prothese past vaak niet goed meer en kan gaan bewegen, waardoor schuurplekken en wondjes aan het tandvlees en de binnenzijden van de wangen ontstaan. Deze wondjes kunnen gaan ontsteken en een zeer pijnlijk gevoel veroorzaken.

Gevolgen

Wanneer niet tijdig maatregelen worden genomen bij een slecht passend gebit en/of droge mond, kan dit leiden tot stomatitis. Stomatitis is een verzamelnaam voor alle ontstekingsziekten in en rond de mondholte.

Voorbeelden van dergelijke aandoeningen zijn infecties met schimmels of virussen, gingivitis (tandvleesontsteking), parodontitis (tandvleesontsteking die zich heeft uitgebreid naar het onderliggend weefsel en bot) en aften (pijnlijke zweertjes in de mond).

Voorkomen van stomatitis

Een goede mondverzorging en een goede weerstand kunnen ontstekingen in de mond mogelijk voorkomen. Aangezien de weerstand bij de meeste mensen in de palliatieve fase verminderd is, is het belang van een goede mondverzorging extra groot.

Enkele adviezen voor gasten en naasten:

Bij gasten die goed kunnen slikken:

- Minimaal tweemaal per dag tanden poetsen (ook kunstgebit, bij voorkeur met een elektrische tandenborstel want dat is minder belastend)
- Mond regelmatig spoelen met bijvoorbeeld kraanwater; zout water; kamillethee of andere neutrale mondspoelingen om de mond vochtig te houden
- Vermijd mondspoelingen met alcohol of glycerine; deze bevorderen uitdroging van de slijmvliezen
- Gebruik bij voorkeur een milde tandpasta
- Vermijd sterk gekruide, droge en harde voeding
- Neem samen met voedsel ook vocht
- Maak eventueel de voeding vochtig met jus of vruchtenmoes
- Zo mogelijk ook 's nachts bij wakker worden de mond spoelen. Wanneer men het mondslijmvlies voldoende vochtig houdt, heeft men minder kans op wondjes en infecties in de mond

